

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Milana Podhrázkého a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce **J. N.**, zastoupeného JUDr. Jaroslavou Ježkovou, advokátkou se sídlem Nová Paka, K. J. Erbeny 1266, proti žalovanému **Krajskému úřadu Královéhradeckého kraje**, se sídlem Hradec Králové, Pivovarské náměstí 1245, za účasti osob zúčastněných na řízení **I) obce Dolní Branná**, se sídlem Dolní Branná 256, a **II) P. V.**, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 22. 4. 2014, č. j. 30 A 9/2013 - 67,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá**.
- II.** Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobce v řízení před Krajským soudem v Hradci Králové napadl žalobou rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 12. 2012, č. j. 18292/ZP/2012-3, kterým zamítl odvolání žalobce a odvolání J. R. a potvrdil rozhodnutí Městského úřadu Vrchlabí, odboru životního prostředí (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 7. 8. 2012, č. j. ŽP/3100/2012-14-Le. Správní orgán I. stupně, jako vodoprávní úřad a speciální stavební úřad, tímto rozhodnutím osobě zúčastněné na řízení **II) a R. V.** povolil podle § 8 odst. 1 písm. b) bod 5 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), jiné nakládání s podzemními vodami a využití jejich energetického potenciálu pro stavbu „*Vrt pro tepelné čerpadlo systém země x voda na p.p.č. 674/2 pro vytápění objektu RD*“

č.p. X v k.ú. D. B., obci D. B., okrese Trutnov, Královéhradeckém kraji“ (výrok I.), dále správní orgán I. stupně tímto rozhodnutím podle § 15 odst. 1 vodního zákona a § 115 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění účinném do 31. 12. 2012, dodatečně povolil stavbu výše označeného vodního díla (výrok II.), vyslovil podle § 129 odst. 4 stavebního zákona souhlas s užíváním této dokončené stavby (výrok III.) a současně rozhodl o námitkách žalobce a J. R. (výrok IV.).

Krajský soud v Hradci Králové žalobu rozsudkem označeným v záhlaví tohoto rozhodnutí zamítl. V rámci rozsáhlé žaloby obsahující množství nestrukturovaných žalobních námitek a tvrzení identifikoval předně krajský soud jako zásadní námitku, podle níž nebylo dodatečné povolení uvedené stavby v souladu s územně plánovací dokumentací. K tomu soud uvedl, že z výrokové části rozhodnutí správního orgánu I. stupně ze dne 16. 4. 2003 o umístění rodinného domu na části shora označeného pozemku v k. ú. Dolní Branná vyplývá, že předmětem tohoto rozhodnutí je i vrt pro tepelné čerpadlo, který bude propojen potrubím se stavbou rodinného domu. Tuto skutečnost potvrzuje jednak podmínka č. 14 pro umístění a projektovou přípravu stavby, a jednak odůvodnění územního rozhodnutí, v němž je o vrtu pro tepelné čerpadlo jako součásti navrhované stavby rovněž zmínka. Podle krajského soudu tedy byl daný vrt umístěn jako součást stavby daného rodinného domu. Správní orgán I. stupně postupoval v otázce zjišťování rozporu dodatečně povolované stavby s územně plánovací dokumentací v souladu s § 15 odst. 2 stavebního zákona. Jestliže se nevydává územní rozhodnutí ani územní souhlas, postačí vyjádření obecního stavebního úřadu o souladu navrhované stavby se záměry územního plánování. Tím bylo v dané věci vyjádření stavebního úřadu ze dne 5. 10. 2010, z něhož plyne, že stavba vrtu je v souladu se záměry územního plánování v dotčeném území. Takové vyjádření považoval krajský soud za dostatečně srozumitelné a přezkoumatelné. Nebylo v pravomoci správního orgánu I. stupně jako vodoprávního úřadu toto vyjádření obecního stavebního úřadu jakkoliv hodnotit či přezkoumávat. Jeho povinností bylo si uvedené vyjádření obstarat a jeho obsah následně respektovat. Pokud žalobce uvedený závěr obsažený ve vyjádření obecního stavebního úřadu zpochybnil, stalo se tak pouze v rovině tvrzení, které žádným konkrétním podkladem či jiným důkazem neprokázal.

Krajský soud se dále zabýval námitkou žalobce, podle níž nebyla splněna podmínka pro dodatečné povolení stavby spočívající v prokázání toho, že stavba není v rozporu s obecnými požadavky na výstavbu nebo s veřejným zájmem chráněným zvláštním právním předpisem. Podle žalobce stavbou vrtu došlo k trvalému zásahu do vodohospodářských poměrů v dané oblasti, ke snížení hladiny vody v jeho studni a ke snížení kvality vody. Krajský soud v tomto ohledu považoval za nesporné, že v důsledku nepovolené stavby vrtu došlo k ovlivnění kvality vody ve studni žalobce, stejně tak jako k poklesu vodního sloupce v ní. Tyto skutečnosti byly předmětem důkazního řízení vedeného v rámci civilního řízení mezi žalobcem a společností, která stavbu realizovala, a vyústily v rozhodnutí civilního soudu, který shledal žalobu z části důvodnou a přiznal žalobci právo na náhradu škody. Nesporné bylo podle krajského soudu dále to, že v roce 1979 měla dle tehdejšího měření voda ve studni žalobce parametry vody pitné a při odběru dne 10. 12. 2003 analyzovaný vzorek parametry pitné vody nesplňoval. Při odběru dne 13. 5. 2004 pak vzorek parametry pitné vody rovněž nesplňoval a to pro nadměrný rašelinový zápach. Stěžejním důkazem ohledně posouzení této otázky se stal hydrogeologický

posudek RNDr. Svatopluka Šedy, jehož předmětem bylo posouzení vlivu stavby a provozu vrtu na vodní režim lokality. Krajský soud považoval za irelevantní námitky žalobce, které vyčítají správním orgánům, že vycházely z posudku vypracovaného až v době, kdy nepovolená stavba vrtu pro termální čerpadlo již existovala. Soud v podrobnostech odkázal na obsah znaleckého posudku. Zdůraznil, že znalec připustil, že zákal a pokles vody ve studni žalobce s vysokou mírou pravděpodobnosti souvisely s hloubením vrtu. Podrobně popsal konstrukci vrtu a dospěl k závěru, že použitou technologií by měla být zajištěna dostatečná izolace jednotlivých zvodnělých horizontů a zamezeno míšení podzemní vody různé geneze. Pokud by přesto k nějaké poruše tamponáže došlo, nemůže se vrt stát pro termální čerpadlo drenážním místem kvartérní zvodně. Dle znalce současný ani budoucí provoz vrtu nenarušuje vodní režim lokality a hladina vody ve studni žalobce není a nebude existencí tepelného čerpadla ovlivňována. Znalec uzavřel, že problémy, které se v souvislosti s realizací vrtu projevily u studny žalobce, obvykle během několika dnů, maximálně týdnů, odeznívají, k čemuž došlo i v dané lokalitě. Krajský soud zdůraznil, že žalobce dostal možnost se k posudku vyjádřit, učinil tak, a znalec pak prostřednictvím dotazů správního orgánu na tyto připomínky reagoval a přesvědčivým způsobem vyvrátil jejich důvodnost. Krajský soud se ztotožnil se závěry správních orgánů, podle nichž předmětná stavba vrtu nemá a nebude mít ani v budoucnu trvalý vliv na hydrogeologické poměry v oblasti, včetně studny žalobce, a že v důsledku toho její dodatečné povolení nebude v rozporu s veřejným zájmem chráněným zvláštním právním předpisem v smyslu § 129 odst. 2 písm. c) stavebního zákona. Dodal, že je evidentní, že kvalita vody se postupem času zlepšila a není prokázáno, že by ukazatel, pro který naposledy podmínky pitné vody nesplnila, byl ovlivněn právě a pouze stavbou vrtu. Krajský soud upozornil v této souvislosti též na vyjádření Krajské hygienické stanice Královéhradeckého kraje k dodatečnému povolení stavby vrtu, z něhož plyne, že v uvedeném řízení nejsou dotčeny zájmy chráněné orgány veřejného zdraví dle zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon č. 258/2000 Sb.“). Žalobce v žalobě nepřišel se žádnými novými výtkami proti znaleckému posudku, výtky zůstaly v rovině tvrzení a nebyly doloženy žádnými důkazy, které by byly způsobilé závěry posudku zpochybnit.

Podle krajského soudu pak ani nebylo prokázáno, že by stavba vrtu byla v rozporu s obecnými požadavky na výstavbu, v daném případě s vyhláškou č. 590/2002 Sb., o technických požadavcích na vodní díla. Žalobce dále zpochybnil oprávnění Ing. K. vypracovat projektovou dokumentaci daného vrtu s tím, že ji mohl vypracovat pouze báňský projektant. Krajský soud dal žalobci za pravdu v tom, že předmětný vrt o hloubce zhruba 112 m spadá pod činnosti prováděné hornickým způsobem, projektovou dokumentaci pro stavbu vrtu pro termální čerpadlo však nemusí báňský projektant vypracovat, neboť její vypracování je plně v kompetenci fyzické osoby ve smyslu § 158 odst. 1 stavebního zákona. Za irelevantní označil soud i námitku žalobce, v níž se vracel k událostem z prosince roku 2003, kdy došlo k vlastní realizaci vrtu. Podle soudu příčinná souvislost mezi tvrzenými pochybeními při realizaci vrtu a současným stavem hydrogeologických poměrů v oblasti nebyla prokázána. Žalovaný se podle krajského soudu správně vypořádal i s námitkou žalobce, že vodoprávní úřad měl stanovit minimální hladinu podzemních vod, stejně jako stavebníkům uložit povinnost pravidelně měřit hladinu podzemních vod. K tomu soud dodal, že daný typ tepelného čerpadla využívá energetický potenciál podzemní vody a horninového prostředí z vrtu, ze kterého se

neodebírání ani nečerpání podzemní voda, jedná se tedy o uzavřený a izolovaný systém, který s podzemními vodami do přímého kontaktu vůbec nepřichází. Za zcela formální a nedůvodný pak krajský soud označil požadavek žalobce, aby si správní orgány v řízení o dodatečném povolení stavby vrtu pro tepelné čerpadlo znovu opatřovaly stanoviska správců inženýrských sítí. Žalobce dále „nad rámec žaloby“ vyslovil nesouhlas se závěrem vodoprávního úřadu, podle něhož daný vrt nepodléhá zjišťovacímu řízení. Ve vztahu k této námitce krajský soud „z opatrnosti“ odkázal na závěry žalovaného obsažené na str. 9-10 napadeného rozhodnutí a připomněl existenci záznamu oddělení EIA a IPPC žalovaného ze dne 17. 1. 2012, podle něhož uvedený záměr posuzování vlivů na životní prostředí nepodléhá. Krajský soud uzavřel, že předmětem řízení byl přezkum rozhodnutí o dodatečném povolení stavby. Vzhledem k ustanovením vodního zákona v tehdy účinném znění se dodatečně povolovaná stavba považovala za vodní dílo, proto o jejím dodatečném povolení rozhodoval vodoprávní úřad v postavení speciálního stavebního úřadu. To nic nemění na závěru, že pokud v řízení o dodatečném povolení stavby stavebník nebo vlastník stavby prokáže splnění podmínek vymezených v § 129 stavebního zákona, stavební úřad stavbu povolí.

Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, a to z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a b) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Namítl předně, že obecný stavební úřad vydal stavební povolení a následně kolaudační rozhodnutí týkající se stavby rodinného domu na výše označeném pozemku v k. ú. Dolní Branná, přičemž součástí takové stavby je pouze propojovací potrubí mezi vrtem pro tepelné čerpadlo a stavbou domu, nikoliv samotný vrt. Neexistuje zákonný podklad pro umístění stavby vrtu v podobě územního rozhodnutí, neboť neproběhlo řádné územní řízení. Vyjádření stavebního úřadu, že umístění stavby vrtu bylo posuzováno v územním řízení pro stavbu rodinného domu, je spekulativní. V případě probíhajícího územního řízení by totiž účastníci mohli vznášet připomínky či námitky. Předmětem územního rozhodnutí a stavebního povolení je propojovací potrubí mezi vrtem a stavbou rodinného domu, nikoliv vrt samotný. Nic na tom nemění ani argumentace krajského soudu, podle něhož je vrt umístěn jako součást stavby rodinného domu. Tento závěr se neopírá o žádné detailní právní posouzení. Stavební úřad upustil od místního šetření a ústního jednání ve věci stavebního řízení na stavbu rodinného domu a propojovacího potrubí a stěžovateli tak byl cíleně zabráněn vstup do řízení jako účastníkovi, který by mohl vznést případné námitky. Podle stěžovatele tedy není podmínka plynoucí z § 129 odst. 3 písm. a) stavebního zákona v dané věci naplněna. Vyjádření stavebního úřadu, že stavba vrtu je v souladu se záměry územního plánování v dotčeném území, nemůže nahradit řádně provedené územní řízení. Podle § 15 odst. 2 stavebního zákona je obecný stavební úřad povinen ověřit dodržení podmínek povolení pro stavby, takto však v dané věci nepostupoval. Vyjádření obecního stavebního úřadu navíc neozřejmuje, z jakých údajů stavební úřad vycházel. Stěžovatel upozornil na to, že podle územního plánu obce Dolní Branná z roku 2007 je pozemek parc. č. 674/2 určen pro využití ploch pro bydlení, nikoliv pro stavby vodních děl.

Stěžovatel dále neshledal srozumitelnými závěry krajského soudu, který považoval námitky žalobce týkající se hydrogeologického posudku za irelevantní. Stěžovatel ozřejmil, že data pro vypracování daného posudku byla získána po stavební činnosti spojené s nepovolenou stavbou vrtu a tato data nelze považovat za relevantní a verifikovaná, aby mohla ozřejmit hydrogeologické poměry v dané lokalitě. Znalec se ani nepokusil nastínit vodohospodářské poměry v dané lokalitě před provedením dané stavby. Nelze klást k tíži stěžovatele, že posudek nemůže být vypracován k rozhodnému období, které existovalo před vznikem stavby vrtu. Stěžovatel nepovažuje obsah posudku za přesvědčivý, a to s ohledem na namítaný průběh stavebních prací, kdy nebyl dodržen požadovaný technologický postup. Navzdory některým závěrům daného znalce plynoucím z jeho odborných statí krajský soud akcentoval jeho názor v dané věci, podle něhož snížení kvality vody a následný její pokles ve studni je v příčinné souvislosti s hloubením vrtu. Závěr o neexistenci drenážního místa se ze strany krajského soudu neopírá o žádný relevantní důkaz. Stěžovatel proto navrhl svědeckou výpověď znalce, kterou však soud neprovedl. Krajský soud přitom ani nezaznamenal rozpor v rozhodnutích správního orgánu I. stupně, který v rozhodnutí ze dne 31. 8. 2011 konstatoval, že k žádnému ohrožení vodních zdrojů nedošlo, v rozhodnutí ze dne 7. 8. 2012 však již připustil, že k ohrožení vodních zdrojů došlo. Obdobný rozpor pak lze spatřovat v tom, že správní orgán původně dovedl rašelinový zápach ve studni žalobce z důvodu jejího neudržování, v napadeném rozhodnutí již však konstatuje zásah do vodních poměrů v příčinné souvislosti s prováděnými pracemi na stavbě vrtu.

Ve vztahu k námitce neprovedení zjišťovacího řízení upozornil stěžovatel na to, že krajský soud pouze odkázal na záznam žalovaného, který však stěžovatel zpochybnil již v podané žalobě s tím, že hloubkové vrtu geotermální jsou uvedeny v Příloze 1, kategorie II., bod 2.11 k zákonu č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí (dále jen „zákon č. 100/2001 Sb.“), a proto ten, kdo je hodlá provést, je povinen oznámit tento záměr odboru životního prostředí příslušného krajského úřadu. Stěžovatel se dále vyjádřil i k posouzení stavebních prací z hlediska jejich nesouladu s veřejným zájmem. Uvedl, že přestože je vrt disponován pro získávání geotermální energie a nejde tak o přímý odběr podzemních vod, stavba s ohledem na její technologické provedení, nedodržení pracovního postupu, bezpečnosti práce a celkové živelnosti, nepochybně neúměrně zasahuje do vodních poměrů v dané oblasti, mění podmínky přirozeného výskytu vodní masy a poškozuje zájmy jiných osob nakládat s podzemními vodami. Společnost, která stavbu vrtu prováděla, neměla v době její realizace žádné oprávnění k provádění takových prací. Provedená stavba je proto podle stěžovatele v rozporu s veřejným zájmem chráněným zvláštním předpisem. Dílo nebylo provedeno řádně a stavba není izolovaná k vnějšmu prostředí. Stěžovatel uzavřel, že v dané věci nebyly splněny podmínky plynoucí z § 129 odst. 2 písm. a) a c) stavebního zákona a dodal, že není vždy nezbytné dodatečně povolit původně nelegální stavbu, pokud stavebník nebo vlastník stavby doloží veškeré zákonem stanovené náležitosti. Takové pojetí je v rozporu s ústavní doktrínou právního státu, neboť zásadně nelze dodatečně legalizovat nezákonnost za účelem prosazení soukromého záměru bez ohledu na zásadu soužití a veřejný zájem. Stavebník v daném případě zneužil daného institutu stavebního práva, způsobil a způsobuje stěžovateli i ostatním vlastníkům škodu, zasahuje do jejich vlastnických práv a nedbá na právo na nerušené vlastnictví dle čl. 11 Listiny základních práv a svobod. Stěžovatel se nedopustil žádného protiprávního jednání, nezneužil vlastnického práva, a přesto se cítí být fakticky poškozen na svých právech

činností stavebníka, který mu způsobil škodu a znehodnocuje pitnou vodu. Postup krajského soudu směřující k plné legalizaci stavby vrtu je proto v rozporu s principy právního státu a spravedlnosti.

Žalovaný navrhl zamítnutí kasační stížnosti. Ke stěžovatelem namítanému rozporu výše označených rozhodnutí správního orgánu I. stupně ve svém vyjádření uvedl, že rozhodnutí dne 31. 8. 2011 zrušil a věc vrátil správnímu orgánu I. stupně k dalšímu projednání. Dne 7. 8. 2012 pak bylo vydáno nové rozhodnutí v dané věci. K námitce neprovedeného zjišťovacího řízení hloubkových vrtů podle zákona č. 100/2001 Sb. pak dodal, že podle něj posuzovaný záměr nespadá do působnosti daného zákona, o čemž provedl záznam do správního spisu. Žalovaný v této souvislosti odkázal na metodický výklad OPVI Ministerstva životního prostředí ze dne 22. 8. 2005, č. j. 7749/ENV/710/05, s tím, že posudek RNDr. Šedy v dané věci považuje současný i následný vliv provozu tepelného čerpadla na vodní režim lokality za nevýznamný. Žalovaný současně přihlížel i k vyjádřením Ministerstva životního prostředí v obdobných případech, ve kterých toto ministerstvo jako ústřední správní úřad dospělo k závěru, že uvedené stavby nepodléhají posouzení z hlediska vlivů na životní prostředí podle zákona č. 100/2001 Sb.

Kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou k tomu oprávněnou, proto Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích rozsahu uplatněných důvodů; zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.). Dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Námítky stěžovatele směřují předně proti závěrům žalovaného, se kterými se ztotožnil krajský soud, podle něhož nebyl sporný vrt pro tepelné čerpadlo umístěn v rozporu se záměry územního plánování (krajský soud v tomto ohledu na několika místech nepřesně hovoří pouze o souladu s územně plánovací dokumentací). Stěžovatel v této souvislosti namítá rozpor dodatečně povolené stavby vrtu s § 129 odst. 2 písm. a) stavebního zákona, podle něhož lze stavbu dodatečně povolit mimo jiné právě tehdy, „pokud stavebník nebo její vlastník prokáže, že není umístěna v rozporu se záměry územního plánování, zejména s územně plánovací dokumentací a s územním opatřením o stavební uzavěře nebo s územním opatřením o asanaci území“. K citovanému ustanovení je třeba poznamenat, že stěžovatel sice v kasační stížnosti výslovně odkazuje na § 129 odst. 3 písm. a) citovaného zákona, nicméně výčet podmínek, jejichž naplnění je nutné pro dodatečné povolení stavby, se stal součástí § 129 odst. 3 daného zákona až v důsledku jeho novely provedené zákonem č. 350/2012 Sb. Vzhledem k tomu, že správní soudy přezkoumávají rozhodnutí správních orgánů k právnímu stavu, který tu byl v době vydání napadeného rozhodnutí správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), je třeba v projednávané věci vycházet z textu stavebního zákona ve znění účinném do 31. 12. 2013, kdy byl výčet podmínek pro dodatečné povolení stavby ještě součástí § 129 odst. 2.

Jak přitom plyne ze shora citovaného § 129 odst. 2 písm. a) stavebního zákona, stavba, má-li být dodatečně povolena, nesmí být umístěna v rozporu se záměry územního plánování, jejichž demonstrativní výčet je součástí téhož ustanovení. Zpochybňuje-li stěžovatel v této souvislosti předně závěr krajského soudu, podle něhož byla daná stavba umístěna již rozhodnutím obecného stavebního úřadu ze dne 16. 4. 2003, č. j.

332/132/2003-Ba, neboť se „*neopírá o žádné detailní právní posouzení*“, je třeba uvést, že Nejvyššímu správnímu soudu není zřejmé, jaké detailní posouzení by měl nad rámec konstatování skutečností zřejmých z rozhodnutí obecného stavebního úřadu krajský soud učinit. Z výroku i z odůvodnění rozhodnutí obecného stavebního úřadu o umístění stavby daného rodinného domu je zjevné, že toto rozhodnutí dopadá právě i na „*vt pro tepelné čerpadlo, který bude propojen potrubím se stavbou rodinného domu*“, na což správně upozornil již krajský soud, přičemž na související odůvodnění jeho rozsudku lze v tomto ohledu odkázat. Uvádí-li pak stěžovatel, že daný vrt nebyl součástí stavebního povolení na stavbu daného rodinného domu vydaného stavebním úřadem dne 25. 8. 2003, je takovému závěru třeba přisvědčit, nicméně ve vztahu k projednávané věci tato skutečnost není jakkoliv významná. Předmětem sporu je totiž mimo jiné právě dodatečné povolení dané stavby. S ohledem na výše uvedené je třeba podpořit dílčí závěr žalovaného i krajského soudu, podle něhož, byla-li stavba vrtu pravomocně umístěna na daný pozemek územním rozhodnutím, je nutno vycházet z toho, že byl dán její soulad s územně plánovací dokumentací (srov. § 37 odst. 1 tehdy účinného zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)).

Pro projednávanou věc přitom nemůže být určující, zda stěžovatel byl či nebyl (a z jakých důvodů) účastníkem územního řízení, v jehož průběhu bylo vydáno shora označené územní rozhodnutí. Nelze totiž v soudním řízení, jehož předmětem je přezkum rozhodnutí o dodatečném povolení stavby, přezkoumávat taktéž správnost a zákonnost dřívějšího územního rozhodnutí. Především je však nutno upozornit na to, že správní orgán I. stupně v projednávané věci, zjevně s ohledem na uplynutí delší doby od vydání předmětného územního rozhodnutí, požádal v souladu s § 15 odst. 2 věty druhé stavebního zákona obecný stavební úřad o potvrzení, zda je daná stavba v souladu se záměry územního plánování. Nejvyšší správní soud ověřil, že součástí správního spisu je v dané věci vyjádření stavebního úřadu ze dne 5. 10. 2010, č. j. SÚ/19445/2010-3, podle něhož sporná stavba vrtu pro tepelné čerpadlo je v souladu se záměry územního plánování v dotčeném území. Správní orgán I. stupně z tohoto vyjádření vycházel a respektoval jej. Upozorňuje-li stěžovatel v této souvislosti na to, že takové vyjádření nemůže nahradit řádně vedené územní řízení, je třeba připomenout, že zákonná konstrukce dodatečného povolování staveb vychází právě z toho, že dodatečné stavební povolení nahrazuje v příslušném rozsahu i územní rozhodnutí. Toto pravidlo je sice výslovně součástí stavebního zákona až s účinností od 1. 1. 2013, nicméně z logiky právní úpravy dodatečného povolování staveb jej bylo možno dovodit i v případě předchozí úpravy (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2013, č. j. 4 As 126/2013 - 37, všechna dále citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). Nelze ostatně přehlédnout, že stěžovatel mohl své námitky (včetně těch týkajících se umístění dané stavby) vznést právě v řízení o dodatečném povolení stavby, což také učinil. S ohledem na výše uvedené se tedy Nejvyšší správní soud ztotožňuje s odůvodněním napadeného rozsudku krajského soudu v tom, že správní orgány v dané věci postupovaly správně, pokud vyšly z citovaného vyjádření stavebního úřadu ohledně souladu dané stavby se záměry územního plánování v dotčeném území. Toto vyjádření přitom není rozhodnutím správního orgánu ve smyslu § 67 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“), a nejsou tedy důvodné požadavky stěžovatele na to, aby takové vyjádření obsahovalo přehled podkladů, z nichž vychází, či dokonce odůvodnění. Upozorňuje-li pak stěžovatel v této souvislosti nad rámec výše uvedeného na

to, že pozemek, na kterém je sporná stavba umístěna, je podle územního plánu dané obce z hlediska využití určen pro bydlení a nikoliv pro stavbu vodních děl, lze k tomu poznamenat, že sporná stavba je stavbou vrtu pro čerpadlo určené k vytápění rodinného domu. Již z této samotné skutečnosti je podle Nejvyššího správního soudu zjevná souvislost mezi stavbou vrtu, jež je budován s cílem vytápět rodinný dům, a určením využití pozemku pro bydlení, o němž se zmiňuje stěžovatel. Ani tato jeho argumentace tedy nemůže být bez dalšího způsobilá zpochybnit citovaný závěr stavebního úřadu o souladu stavby se záměry územního plánování. Kasační námitky stěžovatele týkající se naplnění podmínky pro dodatečné povolení stavby dle § 129 odst. 2 písm. a) stavebního zákona tedy nejsou důvodné.

Další skupina kasačních námitek stěžovatele se týká posouzení souladu dodatečného povolení stavby vrtu s veřejným zájmem. Jak plyne z již citovaného § 129 odst. 2 písm. c) stavebního zákona, lze stavbu dodatečně povolit mimo jiné tehdy, *„pokud stavebník nebo její vlastník prokáže, že není v rozporu s obecnými požadavky na výstavbu nebo s veřejným zájmem chráněným zvláštním právním předpisem.“* Stěžovatel v této souvislosti upozorňuje především na poškození oprávněných zájmů jeho i jiných osob, pokud jde o nakládání s podzemními vodami, zásah do vodních poměrů v dané oblasti a narušení akumulace podzemních vod. Krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku ve vztahu k těmto námitkám uvedl skutečnosti, které v dané věci považoval za nesporné (tuto část odůvodnění stěžovatel nezpochybnil) a poté shrnul závěry znaleckého posudku znalce v oboru hydrologie RNDr. Svatopluka Šedy, který se týkal vlivu provedené stavby vrtu pro tepelné čerpadlo *„na vodní režim lokality jak z kvantitativního, tak i kvalitativního hlediska“*. Stěžovatel v této souvislosti předně upozornil na to, že znalec v dané věci vycházel z dat získaných až po dokončení stavby sporného vrtu. Vzhledem k tomu, že daný vrt byl proveden již v roce 2003 a posudek z roku 2010 (doplněný v roce 2011) se týkal posouzení vlivu stavby vrtu a jeho provozu na hydrogeologické poměry v dané lokalitě, nepochybně musel vycházet především ze situace, která v tomto ohledu byla v dané lokalitě v době vypracování posudku. Nelze přitom souhlasit se stěžovatelem v tom, že by se znalec vůbec nezabýval vodohospodářskými poměry před provedením stavby. Pokud jde o posouzení geneze vody, zde znalec mimo jiné uvedl, že nebylo možno využít záznamů prvotní dokumentace, neboť ta údaje o stavu hladiny vody v době vrtání neobsahuje (viz část 4.1. znaleckého posudku). Změnou vodohospodářských poměrů v době stavby se pak posudek podrobně zabývá v jeho část 4.3., přičemž závěry zde uvedené nepochybně ze své podstaty představují též reakci na předchozí hydrogeologický stav v dané lokalitě. Upozorňuje-li stěžovatel, byť ne zcela srozumitelně, na odborné texty znalce, který posudek v dané věci vypracoval, je nutno přisvědčit krajskému soudu, který akcentoval závěry téhož znalce učiněné přímo v dané věci. Obecné závěry publikované v odborné literatuře (upozorňující na možná rizika a nebezpečí obdobných vrtů), na které stěžovatel odkázal, nemohou bez dalšího zpochybnit či snad dokonce nahradit konkrétní závěry, které daný znalec učinil v rámci znaleckého posudku ve vztahu k posuzované lokalitě. Stěžovatelem citovaný odborný text jeho autor zjevně nepublikoval za účelem znaleckého posouzení konkrétní situace, ale za účelem seznámení odborné či laické veřejnosti se svými závěry ohledně daného tématu. Funkce a význam znaleckého posudku je zcela odlišný a s publikovaným obecným odborným textem zcela nesouměřitelný.

V samostatné části kasační stížnosti (bod V.), jež však úzce souvisí se shora projednávanou námitkou, stěžovatel dovozuje nesoulad dodatečně povolované stavby vrtu s veřejným zájmem z toho, že při provádění vrtu nebyl dodržen stavební postup či pravidla bezpečnosti práce a zmínil i celkovou živelnost prováděných prací. K tomu Nejvyšší správní soud pouze poznamenává, že v rámci této části kasační stížnosti argumentace stěžovatele nenapadá žádný konkrétní závěr krajského soudu plynoucí z odůvodnění přezkoumávaného rozsudku, přičemž posouzení stavby vrtu na okolí dané lokality bylo předmětem právě zmiňovaného znaleckého posudku, s jehož vyhodnocením ze strany krajského soudu se Nejvyšší správní soud ztotožňuje.

Krajský soud pak v odůvodnění napadeného rozsudku s odkazem na judikaturu správních soudů uzavřel, že stěžovatel sice nesouhlasil se závěry znaleckého posudku, svá tvrzení však nedoložil způsobem, který by byl způsobilý zpochybnit závěry tohoto znaleckého posudku. Ani tomuto závěru krajského soudu nelze s přihlédnutím ke kasačním námitkám stěžovatele nic vytknout. Nadto Nejvyšší správní soud poznamenává, že případné vypracování revizního znaleckého posudku je na místě pouze v případě, že v dané věci existuje více rozdílných znaleckých posudků nebo pokud účastník řízení předloží k důkazu znalecký posudek zpracovaný znalcem mimo řízení, přičemž závěry tohoto znaleckého posudku jsou nesouladné se závěry znalce ustanoveného soudem (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2008, č. j. 3 Ads 20/2008 - 141). Obdobně již dříve judikoval také Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 25. 4. 2002, sp. zn. 25 Cdo 583/2001, který uvedl, že přezkoumání závěrů znaleckého posudku dalším posudkem jiného znalce, vědeckého ústavu nebo jiné instituce (tzv. revizní znalecké zkoumání) je namísto tehdy, jestliže znaleckým dokazováním nebyly objasněny všechny skutečnosti potřebné k rozhodnutí ve věci, k nimž je třeba odborných znalostí, popřípadě jestliže soud má k dispozici dva znalecké posudky s rozdílnými závěry o stejné otázce a pro tyto rozpory, které se nepodařilo v řízení odstranit, nemohou být tyto znalecké posudky podkladem pro rozhodnutí. Namítá-li stěžovatel, že závěr soudu o neexistenci žádného drenážního místa se neopírá o žádný relevantní důkaz, je třeba upozornit právě na závěry zmíněného znaleckého posudku (str. 8), z něhož tyto závěry plynou. S ohledem na výše uvedené se pak zdejší soud ztotožnil i se závěry krajského soudu v tom smyslu, že za těchto okolností nebyl dán důvod k tomu, aby skutkový stav věci ohledně výše nastíněné otázky stal předmětem dalšího dokazování (např. stěžovatelem navržený výslech znalce).

V návaznosti na shora uvedené pak lze upozornit i na další část odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu, který zde připomněl, že jím reprodukové závěry znaleckého posudku podporují i další důkazy plynoucí ze správního spisu. Odkázal zde především na zlepšující se průběžné výsledky měření kvality vody ve studni žalobce i nárůst výšky vodního sloupce v této studni, přičemž zmínil též vyjádření Krajské hygienické stanice Královéhradeckého kraje ze dne 21. 5. 2012, z něhož plyne, že v daném řízení o dodatečném povolení stavby nejsou dotčeny zájmy chráněné orgány veřejného zdraví dle zákona č. 258/2000 Sb. Namítá-li v této souvislosti stěžovatel, že citované vyjádření je pouze formalizovaným záznamem a doporučením bez bližšího odůvodnění, lze k tomu opětovně podotknout, že takové vyjádření není rozhodnutím správního orgánu ve smyslu správního řádu, jež by nutně muselo obsahovat odůvodnění (srov. též § 154 správního řádu).

Ve vztahu k této skupině kasačních námitek stěžovatel upozornil taktéž na to, že krajský soud v napadeném rozsudku nezohlednil rozpor v rozhodnutích správního orgánu I. stupně ze dne 31. 8. 2011 a ze dne 7. 8. 2012, týkající se jednak ohrožení okolních vodních zdrojů dodatečně povolovanou stavbou, a jednak příčinné souvislosti mezi stavbou daného vrtu a vodními poměry v posuzované lokalitě. V této souvislosti nicméně zdejší soud ve shodě s vyjádřením žalovaného k projednávané kasační stížnosti zdůrazňuje, že rozhodnutí správního orgánu I. stupně ze dne 31. 8. 2011, č. j. RR-ŽP/15318/2010-Le, které se týkalo shodné dodatečně povolované stavby vrtu, žalovaný v následném řízení rozhodnutím ze dne 7. 2. 2012, č. j. 23157/ZP/2011-4, zrušil a věc vrátil správnímu orgánu I. stupně k novému projednání. Předmětem soudního přezkumu ze strany krajského soudu pak bylo až navazující rozhodnutí správního orgánu I. stupně (respektive žalovaného) vydané až v následném řízení. Pokud se závěry správního orgánu I. stupně v pozdějším rozhodnutí lišily od těch, které učinil v předchozím rozhodnutí, jež bylo posléze zrušeno, nesvědčí to v žádném případě o důvodnosti podané žaloby či projednávané kasační stížnosti. Není naopak nic překvapivého na tom, pokud správní orgán I. stupně po zrušení svého předchozí rozhodnutí dříve zaujaté závěry změní. Ani tato námitka stěžovatele tedy nemůže být důvodná.

Stěžovatel dále namítal, že v případě dané stavby mělo být provedeno zjišťovací řízení ve smyslu zákona č. 100/2001 Sb. Bez dalšího v této souvislosti v žalobě i v kasační stížnosti reprodukoval příslušnou část zákona č. 100/2001 Sb. a odkázal na přílohu č. 1, kategorii II., bod 2.11 citovaného zákona, podle něhož hloubkové vrty geotermální zjišťovací řízení vyžadují. Nejvyšší správní soud nemůže souhlasit se stěžovatelem v tom, že by krajský soud v napadeném rozsudku v tomto ohledu pouze odkázal na záznam žalovaného učiněný do spisu dne 17. 1. 2012, z něhož plyne, že daný vrt posouzení podle zákona č. 100/2001 Sb. nepodléhá. Nelze především přehlédnout, že krajský soud v rámci odůvodnění rozsudku výslovně odkázal na přesně označenou část odůvodnění rozhodnutí žalovaného, který zde jasně a srozumitelně shrnul svůj závěr, podle něhož hloubkové vrty pro tepelná čerpadla nejsou podle daného zákona posuzovány, pokud jejich realizaci nemůže dojít k propojení hydrogeologických horizontů či významnému ovlivnění hydrogeologických poměrů a tato skutečnost bude konstatována ve vyjádření osoby s odbornou způsobilostí. Žalovaný pak v samotném textu odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí odkázal nejen na záznam svého specializovaného oddělení EIA, ale též upozornil na výklad zastávaný v tomto ohledu Ministerstvem životního prostředí a jeho dosavadní praxi, jež je ve správním spise doložena. Tyto závěry žalovaného, které stvrdil v napadeném rozsudku též krajský soud, považuje zdejší soud za logické, srozumitelné, řádně odůvodněné a mající navíc oporu v dosavadní výkladové praxi (kterou žalovaný doložil). Obecný nesouhlas, který stěžovatel s takovým výkladem bez jakékoliv bližší argumentace vyslovil (který je navíc z hlediska argumentace na samé hranici toho, kdy lze takto formulovanou námitku ještě považovat za samostatný stížní bod, srov. § 106 odst. 1 s. ř. s.), není podle názoru Nejvyššího správního soudu dostatečný ke zpochybnění dosavadní citované výkladové praxe. Proto ani v tomto ohledu nelze projednávané kasační stížnosti vyhovět.

Závěrem Nejvyšší správní soud dodává, že si je velmi dobře vědom pochybností stěžovatele týkajících se samotného institutu dodatečného povolení stavby a vnímá jeho rozhořčení nad situací, v níž stavebník v dané věci dlouhodobě zasahoval do jeho práv

nepovolenou (černou) stavbou. Právní řád v nyní účinném znění (i ve znění rozhodném pro projednávanou věc) je nicméně konstruován tak, že umožňuje dodatečné povolení stavby, jinak řečeno uvedení stavby prováděné nebo provedené bez příslušného povolení dle stavebního zákona nebo v rozporu s ním do souladu s právními předpisy. Takový postup samozřejmě nemůže být automatický. Dodatečné stavební povolení může být vydáno jen při splnění podmínek daných stavebním zákonem a příslušným prováděcím předpisem, tj. pouze v případě, že stavebník podá žádost o dodatečné povolení stavby, respektive dodatečné povolení změny stavby, a předloží k ní podklady ve stejném rozsahu jako k žádosti o stavební povolení. Rozhodnutím, kterým se dodatečně stavba nebo její změna povoluje, pak musí mít obsahově stejné náležitosti jako stavební povolení. Nelze připustit výklad zákona, který by stanovil mírnější kritéria pro dodatečné povolení stavby, respektive její změny, než jaká jsou kladena na řádné stavební povolení. Má-li totiž norma určité požadavky na řádné rozhodnutí v situaci, kdy žadatel o stavební povolení postupoval podle zákona, tím spíše je musí mít na rozhodnutí svou povahou mimořádné, kdy žadatel od počátku zákon nerespektoval (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 2. 2007, č. j. 1 As 46/2006 - 75). Takto nastavené zákonné podmínky a jejich striktní výklad by měly zaručovat to, aby k dodatečnému povolení došlo pouze u těch staveb, jež by byly řádně povoleny i ve standardním řízení. Ústavními otázkami odstranění nepovolené stavby, respektive jejím dodatečným povolením zejména ve vztahu k čl. 11 Listiny základních práva a svobod, se pak ve své judikatuře zabýval již i Ústavní soud. Jak v tomto ohledu plyne z jeho judikatury „[p]ovinnost odstranit ‘černou’ stavbu, která by ani před její realizací nebyla povolena, je logickým a nevyhnutelným následkem stavební nekázně, nerespektování zákonné ochrany přírody a životního prostředí a konečně vlastnického práva druhých. (...) Stanovení povinnosti odstranit ‘černou’ a ‘neoprávněnou’ stavbu není sankcí, která by se alternativně nabízela vedle pokuty za přestupek proti stavebnímu řádu, nýbrž opatřením, jehož cílem je navrácení území v původní stav. Rozhodnutí o odstranění stavby je následkem, který bez dalšího stíhá vlastníka stavby, který v řízení neprokáže podmínky pro její dodatečné povolení“ (nálezn Ústavního soudu ze dne 8. 4. 2004, sp. zn. II. ÚS 482/02, in: <http://nalus.usoud.cz>). Pokud naopak podmínky pro dodatečné povolení stavby prokázány byly, nelze (jak to činí stěžovatel), považovat rozhodnutí správních orgánů či krajského soudu za rozporná s principy právního státu.

Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené neshledal podanou kasační stížnost v žádné ze vznesených námitek za důvodnou, a proto ji zamítl (§110 odst. 1. *in fine* s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., za použití § 120 téhož zákona. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. listopadu 2015

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu